

Megalakult a Magyar Szocialista Párt

Arcok és pillanatok a kongresszuson — Nagy László felvételei

Javaslat új párt megalakítására

Új párt: a Magyar Szocialista Párt létrehozására tett javaslatot az MSZMP kongresszusán részt vevő, s a Reformszövetséghez, illetve a népi demokratikus platformhoz tartozó küldöttek csoportja a tanácskozási plenumban.

A szombaton este 6 órakor ismertett állásfoglalás-tervezet szerint hazánk történelmében lezárult az MSZMP nevével fémjelzett korszak, az MSZMP, mint állampárt története véget ért. A kongresszuson létrejövő új párt elhatárolja magát a bürokratikus, a téves eszméktől és a hibás módszerektől, szakít a bürokratikus pártállam rendszerével, a demokratikus centralizmus elvével.

Az új párt egyik örököse a magyar progresszív legjobb törekvéseinek, a haza és haladás eszméinek. Szoros és szerves kapcsolatot kíván fenntartani mind a reformra törekvő kelet-európai baloldali pártokkal, mind pedig a külföldi reformkommunista, szocialista és szociáldemokrata pártokkal. A tervezet szerint az új reformpárt

„a saját munkájuk alapján jövedelemből részesedők, a kisvállalkozók, magyar és más nemzetiségű honfitársak pártja. Működésének elvei közé tartozik a világnézeti és politikai türelem, az áramlatok szabad és önkéntes szövetsége.”

Az indítvány szerint a kongresszus, a jogfolytonosságot fenntartva, jelentse be a Magyar Szocialista Párt megalakulását. Az MSZMP megalakítása a tagsági viszonyt is érinti, az elképzelések szerint október 31-éig összehívják az alapszervezeteket, s az válik az MSZMP tagjává, aki elfogadja az alapszabályt és a programnyilatkozat alapelveit. Az új párt ezután létrehozná alapszervezeti vezetését, taggyűléseken regisztrálná tagságát, új tagkönyveket bocsátana ki, s első tartalmi feladatának megvitatná a parlamenti választásokra való felkészülést módját.

A beterjesztett javaslat feletti vitában elsőként Nyers Rezső kapott szót, aki a kongresszust az állásfoglalás elfogadására hívta fel.

Nyers Rezső

A demokrácia mögött a nép támogatását élvező politikai erőnek kell állnia

A most beterjesztett tervezetet a magam részéről olyan, elvileg elfogadható kompromisszumnak tekintem, amely alkalmas arra, hogy pártunk újjászülését, egy új típusú, új baloldali szocialista párt megalakítását szolgálja; oly módon, hogy ez a párt elhatárolja magát az elődpártunkban még meglévő sztalinista maradványoktól, elhatárolja magát a múlt hibáitól, és egyúttal az MSZMP haladó reformtörekvéseinek az örököse. Ez véleményem szerint a politikai lényege a régi párt és az új párt viszonyának —

mondotta bevezetőben a párt elnöke.

Az új párt létrehozása nagy jelentőségű a magyar demokrácia, az alkotmányosság és a szocializmus folytatóságára szemponjtából. A magyar demokráciának a fundamentuma a magyar társadalomban még nincs lerakva. Készülnek a törvények, még el kell fogadni azokat; s a törvények még nem jelentik az új demokratikus rendszer megvalósítását. Mögötte politikai erőnek kell állni, mert a demokrácia nemcsak választás, nemcsak szavazócédula, hanem egy,

a nép politikai támogatását élvező rendszer.

Tapasztaltuk már az 50-es évek végén a negyedik Francia Köztársaság összeomlását, amely tökéletes többpártrendszerrel, tökéletes szavazó mechanizmussal rendelkezett, mégis politikailag összeomlott! S az egyébként konzervatív De Gaulle mentette meg a demokráciát. Így vigyázzunk, így készüljünk a demokráciára! Ezt azért mondom, mert Magyarországon szocialista mozgalom, szocialista párt nélkül nem lehet megalapozott, fundamentális demokrácia. És akik azt szeretnék, vagy öntudatlanul azt szolgálják, hogy az MSZMP után darabjaira szétrozzon a szocialista mozgalom, azok nem a demokrácia szolgálatában állnak! A szocialista munkásság, a szövetkezeti parasztság, a szocialista és baloldali értelmiség nélkül nem fogjuk tudni megoldani az alkotmányozás nagy és nehéz történelmi feladatát!

Megújuló párt vagy új típusú párt legyünk? — ez az elvi platform a vitát eldön-

Az esélylatolgatást szinte pillanatok alatt elsöpörték a kongresszusi fejlemények. A második nap a népi demokratikus platform kérésére szünettel kezdődött, melynek izgalmas perceiben már a bizonyosságokat fogalmazták meg — küldöttek és meghívottak.

Szűrös Mátyást arról kérdeztem, lesz-e új párt?

— Meggyőződése, hogy olyan új pártot kell építeni, amiként ezt Pozsgay Imre, Nyers Rezső és Kovács Jenő megfogalmazta. Ez szocialista párt, amely kapcsolódik az európai baloldalhoz és épít a magyar munkásmozgalom legjobb hagyományaira. Üdvözlöm azt, hogy az új pártnak lényegében már kibontakoztak a körvonalai; politikailag eldőlt — a többség mellett van —, hogy nem lehet megújítani az MSZMP-t. A magam részéről lényegesnek tartom, hogy nem egy elit pártot kell építeni, hanem egy új, korszerű szocialista tömegpártot. Nagyon kell ügyelni arra, hogy akik kikerülnek, azokat nem szabad kiközösíteni, hanem lehetőséget kell adni, hogy végiggondolják: hogyan tudnának az új pártban kívül azzal együttműködni az ország érdekében. Ugyanilyen lényeges az újonnan megalakult demokratikus pártokkal közös nevezőre jutni.

— Vállalna-e vezető szerepet az új pártban?

— Kész vagyok szerepet vállalni a vezetésben, de az új párt tagjaként is aktívan támogatnám. Mint ismert, szó van arról, hogy ideiglenesen rövid időre el látom a köztársasági elnöki teendőket, de a megbízatásom nem zárja ki, hogy

párttiszséget is betöltsék. Spanyol kollégám a képviselőház elnöke a Spanyol Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja. Az is széles körű gyakorlat, hogy a miniszterelnök, pártelnök egyben. Bár nem teljesen, de mi is szétválasztottuk már a pártot és az államot — ezért itt, most történik a legnagyobb lépés — tehát túl vagyunk már az összeférhetetlenségi vitákon.

Beszélgetőpartnerem Iványi Pál.

— Mi lesz, új párt, vagy megújuló párt?

— A kongresszus hangulatát figyelve: egy megújuló új párt. A neve valószínűleg Magyar Szocialista Párt, tartalmát illetően pedig azon a nyomvonalon halad, amit a kongresszus elé beterjesztett program tartalmaz.

Berecz János, az Összefogás...-platform vezetője:

— Hogyan itéli meg a platformja esélyeit?

— Sehogyse. Annak nincs esélye. De nem is azal indult, hanem azért, hogy a párt fő erőit összetartsa, belső szolidaritást hirdessen. De ez ezen a kongresszuson — legalábbis eddig úgy látszik — fölrobbant.

— Mi lesz?

— Két párt.

— Megpedig?

— Megmaradt, a Magyar Szocialista Munkáspárt, és csinálnak, akik akarnak, valami mást.

— Ön melyikben lesz?

— Ahol a kommunizmat elviselik, s ahol nem a keserűimrék vannak.

Békesi László pénzügy-miniszter.

— Miniszter úr szerint új párt lesz, vagy megújult párt?

— Remélem, hogy új párt lesz, ez az egyetlen esélye az országnak is, meg azoknak is, akik szeretnék, hogy ebből a politikai csatározásból végre egy kibontakozás jöjjön.

— Egy új párt lesz, vagy több?

— Ezt nehéz eldönteni, még többesélyes a játszma. De teljesen világos, hogy az MSZMP több százszáztag-ságából több százszáztag-ságba, akárhogy történik is. Vagy mert csalódtak, mert nem hisznek, vagy mert nem tudják vállalni a régi pártvezetés hibáit. Akik viszont az új pártot nem tudják vállalni... Nos, könnyen elképzelhető, hogy két vagy akár több párt alakul az MSZMP-ből, amely eddig se egy párt volt.

— A reformerek sokat bírálták az ön pénzügypolitikáját. Vajon milyen lesz a kormány és az új szocialista párt viszonya?

— Gazdasági válságban nem lehet jó pénzügypolitikát csinálni. Az pedig természetesen, hogy politikai csaták során népszerűsége törekszik, aki tömegbázisra akar szert tenni. A pénzügyminiszter még jó ideig nem lehet népszerű Magyarországon. A reális pénzügypolitikát ezután is támadni fogják. A kérdés az, hogy a reformszárny hajlandó-e most már föl-vállalni a reális gazdaságpolitikát, amiben rövid távon több a feszültség, mint az előny, viszont ez az ország érdeke.

Sulyok Erzsébet

Esélyek

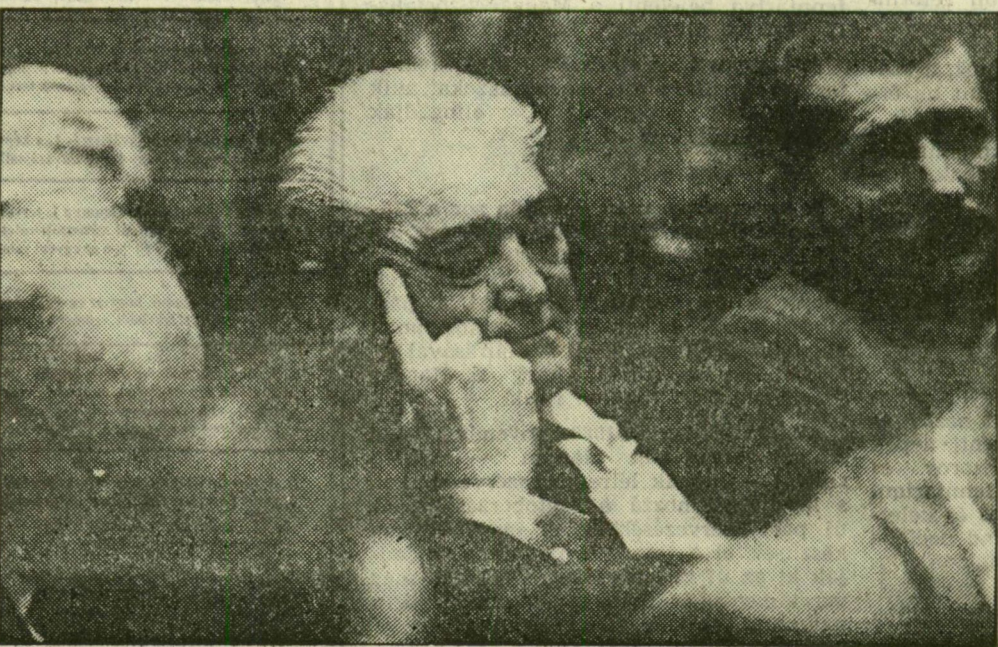
Legérdekesebbek a folyosói beszélgetések — mint a Parlamentben. Álló nap megy az esélylatolgatás. A megérkészenként utána azt kérdi az egyik (szegedi) reformkörös a másiktól: Mit gondolsz, ez a sok reformmegye hogy fog majd szavazni?

A „platformon kívüli” küldött (Szalay István, a JATE docense) tegnap, a reggeli után kijelentette: Mostmár csak várom, melyik párt tud elcsábítani...

Takács László rádiómű-szerész (MÁV) új pártot lát körvonalazódni. A „régiek” közül három vezető tud elképzelni benne: Nyers, Horn, Pozsgay. A „KISZ-oligarchiát” — Hámori, Fejtő, Barabás — semmiképpen; Vastagh Pált az elnökségbe juttatná. A városi pártelnök, Révész Mihály diplomatikusan: „Mostmár lépünk. Előre.”

Katona Péter, a JATE adjunktusa, reformkörös, azt mondja: Megszólalt a párt civil társadalma tegnapelőtt, abécé-sorrendben, és ha különböző megközelítésekben is, de leváltotta a pártbéli anciem-regime-t. Tegnapelőtt este kilenckor már senki se emlékezett arra, mit mon-

dott Grósz Károly, mert az egész nem volt érdekes. A párttagok között két vesztes képviselőjelölt is megszólalt, akik saját bőrükön érezték, hogy a Központi Bizottság elmúlt 16 havi működése milyen „vonzóvá” tette a pártot a nép előtt. A helyzet tehát reformpárti, már csak az a kérdés, hogy az eddig meg nem szólalt apparátusj kaméleonok közül — beleszavalva a felszólalások levegőjébe — ki próbálja meg fölvenni a pusztán szavakban kifejeződő radikalizmust, hogy ezzel a földcsuszamlásszerű változást követő küldöttek egy részét a saját szekere elé fogja. Az ügyrend miatt Nyers Rezső felelőssége óriásira nőtt. Kis túlzással: „rajta múlt-hat” akár a pártszakadás kérdése is, attól függően, hogy milyen rakományú lesz az az elnökségi szekér, amely elé hajlandó odaállni — és hogy a reformerek ezt elfogadják-e.

A munkásorség országos parancsnoka

(Folytatás a 4. oldalon.)